

آیت‌الله سیدهاشم حسینی تهرانی رحمته‌الله علیه

- **اساتید:** شیخ حسین حلی، میرزاباقر زنجانی
- **شاگردان:** سیدعبدالعزیز طباطبایی یزدی و ...
- **تألیفات:** افضل الاعمال فی فضیله الصلاه و احکام‌ها و ...
- **ولادت**

سیدهاشم حسینی در ۱۷ شعبان ۱۳۳۸ قمری در تهران متولد شد. وی از نوادگان سیدمهدی حسینی تهرانی از دانشمندان و مدرسان معروف تهران بود.

• **اساتید نجف**

سیدهاشم حسینی بعد از طی کردن مراتب مقدمات و ادبیات علوم اسلامی، در سال ۱۳۶۰ قمری وارد نجف اشرف گردید و بعد از اتمام دوره سطح، در دروس خارج فقه و اصول آیات عظام شرکت جست و از خرمین دانش آنان خوشه‌چینی کرد. اسامی اساتید وی در نجف اشرف عبارتند از آیات عظام:

۱. شیخ حسین حلی (م ۱۳۹۴ ق)
۲. میرزاباقر زنجانی (م ۱۳۹۴ ق)
۳. سیدابوالقاسم خوبی (م ۱۴۱۳ ق)

• **اساتید تهران**

سیدهاشم حسینی پس از هفت سال اقامت و تحصیل و تدریس در سال ۱۳۶۶ قمری به زادگاهش تهران مراجعت کرد و مبنای علمی خود را در نزد اساتید نامدار و معروف تهران استوار ساخت. اسامی اساتید وی در علوم نقلی و عقلی عبارتند از آیات:

۱. میرزا ابوالحسن شعرانی (م ۱۳۹۳ ق)
۲. مهدی الهی قمشه‌ای (م ۱۳۹۳ ق)
۳. شیخ محمدتقی آملی (م ۱۳۹۱ ق)
۴. سیدابوالحسن رفیعی قزوینی (م ۱۳۹۶ ق)

• **شاگردان**

روح تشنه و عاشق سیدهاشم حسینی، ایشان را وادار کرد تا با دیگر عزم سفر کنند و دوباره در شهر نجف اشرف در سال ۱۳۷۳ قمری ساکن شد و سال‌ها به تدریس و تحصیل از استادان مذکور اشتغال داشته باشد. اسامی برخی از شاگردان نامور وی عبارتند از:

۱. سیدعبدالعزیز طباطبایی یزدی صاحب تألیفات عدیده مانند مستدرک الذریعه و ...
۲. سیدحسین موسوی اصفهانی

• **آثار قلمی**

سیدهاشم حسینی علاوه بر تدریس و تربیت شاگردان فاضل در عرصه تحقیق و پژوهش نیز فعال بود و آثار ارزشمندی از خویش به یادگار گذاشت که اسامی آنان عبارتند از:

۱. افضل الاعمال فی فضیلة الصلاة و احکام‌ها؛ در ۷۷ صفحه چاپ شده است.
۲. بوستان معرفت؛ در سال ۱۳۶۱ شمسی به چاپ رسیده است.
۳. عقایدالانسان؛ در سال ۱۳۶۳ شمسی در ۲۵۶ صفحه به چاپ رسیده است.
۴. علوم العربیة؛ این کتاب در سال ۱۳۶۳ شمسی به چاپ رسیده است.
۵. تحقیق کتاب شریف توحید شیخ صدوق؛ این اثر کلامی در ۶۶۱ صفحه با تصحیح و مقدمه استاد علی‌اکبر غفاری در سال ۱۳۹۸ قمری در یک جلد توسط جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به چاپ رسیده است.
۶. توضیح‌المراد در ۲ جلد به زبان عربی؛ وی در این کتاب، افزون بر توضیح عبارات علامه حلی و خواجه نصیر طوسی، به شناساندن افراد و نحله‌های فکری می‌پردازد.
۷. تفسیر سوره حمد (فارسی)؛ چاپ شده است
۸. تفسیر سوره بقره
۹. افضل الاعمال در فضیلت و احکام نماز به زبان فارسی که بارها چاپ شده است.
۱۰. شرح شواهدالشریعه
۱۱. دیوان شعر

استاد گذشته از تألیفات که در عرصه‌های دینی و علمی دارد، از سال ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۶ شمسی طی جلسات هفتگی روزهای جمعه و مناسبات سخنرانی‌هایی ایام ایراد کرده‌اند که در دست است که این مجموعه در ارتباط با مباحث اعتقادی و معارف والای ولایت است که با بیان گیرا و جذاب‌شان، جان تشنه طالبان حقایق معارف تشیع را سیراب می‌کردند.

• **فعالیت سیاسی**

سیدهاشم حسینی از فعالان عرصه سیاست و از یاران شهید نواب صفوی و جمعیت فدائیان اسلام به‌شمار می‌رفت. وی با همکاری و همیاری با جمعیت فدائیان اسلام، از ورود جنازه رضاخان به قم جلوگیری کردند و در راستای اهداف شهید نواب صفوی سخنرانی‌های شدیدالحنی در مدرسه فیضیه ایراد کرد و به‌همین خاطر دستگیر و به خرم‌آباد تبعید گردید. در سال‌های ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۲ شمسی شهید نواب صفوی و فدائیان اسلام، اقدام به انتشار نشریه‌ای به‌نام منشور برادری جهت نشر افکار انقلابی خود کردند که مدیریت آن بر عهده سیدهاشم حسینی بود. وی در راه دفاع از شهید نواب صفوی، بارها مضروب و زندانی گردیده است.

• **وفات**

سیدهاشم حسینی از چهره‌های معروف در عرصه تدریس و تربیت طلاب مستعد حوزه علمیه و از مبارزان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی است. علی‌رغم شهرت در مقام دانش و معرفت و تألیف کتاب‌های دینی، به ادای وظیفه خویش در زمینه مبارزه با نظام طاغوتی مشغول بوده و دوشادوش شهید نواب صفوی با طاغوت زمان به مبارزه پرداخته و با کوله‌باری از علم و عمل در سن ۷۳ سالگی در سال ۱۴۱۱ قمری به دیدار حق شتافت و پیکرش در سرزمین قم به خاک سپرده شد.

منبع:

بیشتر برای شروع ترم جدید به اردویی جذاب با برنامه‌های تفریحی گوناگون دعوت می‌شوند. رسم برگزاری این اردو به این صورت است که در حاشیه آن، جلسه صمیمانه‌ای با مدیر حوزه برگزار می‌گردد تا با نقد صریح و بی‌پرده و بررسی عملکرد علمی، آموزشی، تہذیبی و... بر تجربیات کادر حوزه از یک ترم تحصیلی آن پایه افزوده گردد و اگر شبهات و ابهاماتی برای طلاب ایجاد شده است، پاسخ آن را مستقیماً از مدیر مدرسه دریافت کنند و دغدغه و ابهامی از ترم گذشته با خود به ترم بعد نبرند. در این جلسه طلاب با دقت، انتقادات و پیشنهادات خود را مطرح می‌کنند؛ چراکه این مطالب، به‌صورت دقیق صورت‌جلسه شده و در گروه شورای معاونان مطرح و پیگیری می‌شود. همچنین این صورت‌جلسه‌ها در تجربه‌نگاری و به‌روزرسانی طرح‌نامه کلی حوزه استفاده می‌گردد.

فصل دوم، ویژگی‌های تہذیبی

• **بهره‌گیری منظم از درس اخلاق حجت‌الاسلام والمسلمین صدیقی**

درس اخلاق ویژه طلاب روزهای شنبه و درس اخلاق عمومی در مسجد جامع اژگل دوشنبه‌ها برگزار می‌گردد که طلاب با حضور مشتاقانه و پرشور از مطالب کسب فیض نموده و ضمن یادداشت‌برداری تلاش می‌کنند تا در عمل نیز به آن آموزه‌ها پایبند باشند. در پایان ترم نیز از مطالب اخلاقی ارائه شده، از طلاب امتحان گرفته می‌شود.

• **زمینه‌سازی جهت بهره‌مندی از مشاوره تربیتی و اخلاقی حجت‌الاسلام والمسلمین صدیقی**

غیر از فرصت‌های عمومی قبل و بعد درس اخلاق و جلسات، در موارد خاص طلابی که علاقه‌مند باشند، می‌توانند با هماهنگی قبلی به محضر استاد رسیده و از ایشان جهت اخذ مشاوره تربیتی و اخلاقی بهره بگیرند.

• **دعوت به نماز شب و بخش مناجات سحری**

با توجه به تأثیرگذاری بی‌ظنیر نماز شب در رشد اخلاقی و معنوی طلاب، برنامه‌های روزانه حوزه از چهل دقیقه قبل از اذان صبح و با بخش نوای ملائم مناجات سحری آغاز می‌گردد. هرچند بیدار شدن در آن ساعت اجباری نیست و صرفاً جنبه زمینه‌سازی دارد؛ اما معاون تہذیب و طلاب اهل نماز شب حوزه، دیگر طلبه‌ها را به شب زنده‌داری و تهجد دعوت می‌کنند و کسانی را که تمایل دارند، در ساعت مقرر بیدار می‌نمایند تا در آرامش دل شب با خدای خویش به راز و نیاز بپردازند و از این فیض بهره‌مند گردند.

• **انتخاب مسئول پایه به‌صورت دوره‌ای از میان خود طلاب**

مسئول پایه‌های حوزه از میان طلاب ممتاز، انتخاب می‌گردند و اختیارات ویژه‌ای به آن‌ها داده می‌شود تا در نظم و ارتقای سطح آموزشی و اجرایی حوزه کمک‌کار مؤثر کادر حوزه باشند. مسئول پایه‌ها علاوه بر کسب تجربه مدیریت که موجب رشد می‌گردد، با تقسیم کارها به ارتقای حس مسئولیت‌پذیری دوستان خود نیز کمک می‌کنند. از جمله اختیارات مسئول پایه‌ها این است که امتیازات منفی یا مثبت مؤثر در شهریه طلاب منوط به تأییدات ایشان بوده و اهم وظایفشان مدیریت، نظافت حوزه طبق برنامه، نظم برنامه‌های ساعت خواب و بیداری، مدیریت طلاب پایه در ساعت مطالعه، ورزش و... است.

ادامه در صفحه بعد

موجب رقابت و انگیزش می‌گردد.

• **ضبط صوت کلیه دروس و انتشار در فضای مجازی**

کلیه دروس به‌وسیله دستگاه‌های با کیفیت ضبط صدا توسط دبیر علمی کلاس ضبط شده و تحویل مسئول جمع‌آوری و انتشار می‌گردد تا پس از انجام اصلاحات و حذف اضافات و کاهش حجم، در کانال دروس حوزه در فضای مجازی بارگذاری شود و در دسترس عموم طلاب قرار بگیرد. فایل دروس منتخب و موفق، با پایان یافتن هر کتاب به‌نام استاد آرشیو شده و در دسترس علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.

• **برنامه خاص برای غیبت‌های درسی**

غیبت در جلسات درس از خطوط قرمز آموزشی این حوزه به‌شمار می‌رود و حتی با تأخیر در حضور هم با حساسیت برخورد می‌شود و موجب کاهش امتیاز کل گروه خواهد بود؛ لذا اعضای گروه‌ها بر حضور به‌موقع همدیگر بسیار حساس هستند. تأخیر بیش از ده دقیقه نیز غیبت محسوب می‌گردد. در موارد غیبت غیرموجه طلاب ملزم به پرداخت جریمه مالی هستند؛ چراکه حوزه از محل وجوہات برای رشد علمی طلاب، متحمل هزینه است و کم‌توجهی به این هزینه‌ها موضوع بسیار مهمی است.

با وجود سخت‌گیری شدید در مورد عدم حضور در کلاس‌ها، در موارد خاص و موجه، در صورتی که طلاب تقری دروس آن روز را نوشته و استاد مربوطه آن را تأیید نماید، غیبت لحاظ نمی‌گردد. این تصمیم در تشویق طلاب به رشد علمی و جلوگیری از افت تحصیلی و عقب افتادن از کلاس بسیار مؤثر است.

• **کاهش و افزایش شہریه، طبق امتیازات علمی، پژوهشی، تہذیبی و...**

شہریه این حوزه علمیه (تقسیمی حجت‌الاسلام والمسلمین صدیقی) برای طلاب بر مبنای امتیازات علمی، پژوهشی و تہذیبی ایشان داده می‌شود. تأثیرگذاری نمرات و امتیازات در مبلغ شہریه باعث می‌گردد تا طلاب بر درج دقیق اعداد و ارقام کاربرگ‌ها حساس شده و حتی اهل احتیاط باشند. این اقدام تقوا و تہذیب طلاب را با فضاهای علمی گره زده و موجب هم‌افزایی اثرگذار و ارزشمندی گردیده است.

• **مشاوره تحصیلی**

در روزهای شنبه، استاد باتجربه، متخصص امر مهارت‌های تحصیلی و متبحر در مشاوره عمومی در حوزه حضور یافته و با وقت قبلی، به رفع و رجوع مشکلات طلاب می‌پردازد. در بسیاری از موارد، افت تحصیلی ناشی از مشکلات شخصی است که با مشاوره و ریشه‌یابی زودهنگام مشکل، شرایط به‌سرعت تغییر می‌کند. در موارد خاص نیز، فرد به مراکز تخصصی ارجاع داده می‌شود.

• **اردوها و دوره‌های مهارت‌آموزی**

طلاب این حوزه دو مرتبه در هر فصل به اردوهای مهارت‌آموزی دعوت می‌شوند تا با موضوعات متنوع و کاربردی طلبگی آشنا گردند. از جمله این دوره‌ها می‌توان به دوره‌های فشرده تبلیغ تخصصی (مثلاً تبلیغ تخصصی کودکان) اشاره نمود. دوره‌های مهارت‌های تحصیلی، مهارت‌های پژوهشی، مدیریت، طب، شناخت ادعیه بر مبنای کتاب مفتاح‌الجنان، نجوم و... نیز، از دیگر موضوعاتی است که عموماً به‌شیوه کارگاهی برگزار می‌شود.

• **اردوی تفریحی پایان‌ترم**

طلاب در پایان هر ترم جهت رفع خستگی و آمادگی

ادامه از صفحه قبل

• **تعیین دبیر علمی**

از بین طلاب هر پایه، یک نفر که به‌لحاظ علمی برتری قابل توجهی نسبت به دیگران داشته باشد، به‌عنوان دبیر علمی معرفی می‌گردد. دبیر علمی هر پایه وظیفه دارد، بر حضور و غیاب طلاب نظارت نموده و لیست مربوطه را تکمیل نماید. رصد شرایط تحصیلی پایه و کمک به طلابی که دچار افت تحصیلی می‌شوند، از طریق مباحثه، رفع اشکال، ضبط دروس و ارائه به مسئول بارگذاری دروس در کانال مربوطه و... نیز از جمله وظایف دبیر علمی هر پایه به‌شمار می‌رود. این افراد به‌صورت ماهانه با معاون آموزش مدرسه جلسه داشته و ضمن ارائه گزارش به نمایندگی از طلاب دیگر، پیرامون تقویت علمی پایه خود گفت‌وگو می‌نمایند. ایشان همچنین پل ارتباطی بین طلاب و اساتید نیز هستند و مطالب اساتید را به طلاب و مباحث طلاب را به اساتید منتقل می‌کنند.

• **تمرکز ویژه و برنامه‌ریزی متفاوت برای طلابی که دچار افت تحصیلی شده‌اند**

اگر طلبه‌ای با افت تحصیلی مواجه شود، ضمن بررسی علل ایجاد مشکل، فوراً اقداماتی برای تقویت درسی او انجام می‌شود که با توجه به شرایط فرد عبارت‌اند از: معرفی به اساتید جهت نظارت بیش از پیش، نظارت ویژه شخص معاون آموزش بر انجام صحیح مباحثه و مطالعه فرد در ساعت مربوطه، انتقال موقت به حجره مدیر مدرسه و...

برای کسانی که احیاناً به‌خاطر افت شدید علمی در مرحله‌ای قرار می‌گیرند که فاصله‌شان با دیگر طلاب زیاد شده و توان همراهی با این حوزه را ندارند، قبل از انتقال به حوزه دیگر به‌عنوان فرصت‌آخر (در صورت تمایل خودش و توافق شورای حوزه)، برنامه تحصیلی اختصاصی برای فرد طراحی می‌گردد تا اگر نتوانست، در بازه زمانی محدودی عقب‌ماندگی‌ها را جبران و با دوستان خود همراه بماند.

• **گروه‌بندی و امتیازدهی گروهی**

به‌جهت هم‌افزایی، همکاری و همیاری علمی بیش از پیش، طلاب هر حجره با هم یک گروه محسوب شده و نمرات امتحانات هفتگی و کاربرد فعالیت‌های علمی هر کدام از اعضای گروه بر امتیاز کل گروه تأثیر می‌گذارد. بر این اساس به‌جای تشویق افراد ممتاز فقط گروه‌های ممتاز مورد تشویق قرار می‌گیرند تا طلاب برای حضور و نظم در کلاس، مباحثه، مطالعه و... به‌لحاظ کمی و کیفی یاری‌گر و مشوق یکدیگر باشند و بر نقاط ضعف هم حساسیت داشته باشند. در این ساختار، رقابتی شیرین و پویا میان حجره‌ها یا همان گروه‌ها شکل می‌گیرد.

• **درج نمرات و امتیازات علمی طلاب در تابلوی اعلانات**

در این حوزه علمیه، نمرات و امتیازات طلاب محرمانه نبوده و از ابتدا همه طلاب می‌دانند که این اطلاعات به‌صورت عمومی در تابلوی اعلانات آموزش درج می‌گردد. این اقدام در ایجاد حس رقابت سالم تحصیلی مؤثر بوده و از آنجا که با برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته، رشد علمی طلاب تقریباً هم‌سطح اتفاق می‌افتد، انتشار نمرات و امتیازات، بیش از آنکه نارضایتی به دنبال داشته باشد،

